UUTISET

Hallitus ei voi yksin tehdä kuntauudistusta. Siihen tarvitaan myös kuntia. **KARI PRÄTTÄLÄ KUNTALEHDESSÄ**

Rakentajat veivät lisäbudjettipotin

Eri ministeriöille myönnettiin rakentamiseen rahaa kaikkiaan lähes 290 miljoonaa euroa tämän vuoden lisäbudjettiin. Summa ei ole riittävän suuri kääntämään talouden suuntaa.

Elvyttämisen vakiokeino rakentaminen sai suurimman potin valtion toisesta lisätalousarviosta tälle vuodelle.

”Se on helppo keino elvyttää, jos on hankkeita, jotka saadaan nopeasti käyntiin”, Pellervon taloustutkimuksen ekonomisti **Janne Huovari** sanoo.

Hallituksen eilen budjettiriihessä hyväksymän lisäbudjetin koko on 346 miljoonan euroa.

Valtiovarainministeriön mukaan tavoitteena on edistää työllisyyttä mahdollisimman paljon. Siksi rakentamiseen suunnataan rahoista niin suuri osuus.

Rakentamiseen liittyy kuitenkin myös ongelmia.

”Elvyttävä vaikutus on aika pieni ja on suuri riski, että rahat valuvat hintojen kohoamiseen tai Viroon”, Huovari sanoo.

Rakennusalan työllisyys on melko hyvä ja alalla käytetään paljon virolaisia alihankkijoita.

Rakentamisen ulkopuolella suurimman summan sai työllisyyden edistäminen. 25 miljoonasta eurosta suurin osa käytetään työvoimakoulutukseen sekä nuorten työllistämiseen.

Seuraavaksi suurimmat potit olivat viiden miljoonan euron rahoitus puolustusvoimille materiaalihankintoihin sekä ammattikorkeakoulujen kehittämiseen myönnetty viisi miljoonaa.

Innovaatioiden kaupallinen hyödyntäminen sai kolme miljoonaa.

Hankkeet heti käyntiin

Rakentaminen on Palkansaajien tutkimuslaitoksen ennustepäällikön **Eero Lehdon** mukaan hyvä keino elvyttää.

”Hankkeet ovat sellaisia, jotka jouduttaisiin tekemään joka tapauksessa. Nyt niiden aikataulua aikaistetaan.”

Töiden nopea käynnistyminen on elvytyksen kannalta oleellista. Lehdon tulkinnan mukaan esimerkiksi Finavian pääomittaminen on elvytyksen kannalta auttamatta myöhässä.

”Sen olisi pitänyt tulla jo vuosi sitten. Lentokentän rakentamisen aloittaminen on teknisesti niin vaativaa, että talouden kasvu on jo alkanut ennen kuin sen vaikutus elvytykseen alkaa”, Lehto sanoo.

Finavian viestintäjohtajan **Mikko Saariahon** mukaan työt alkavat ensi vuonna.

”Mutta joka tapauksessa rakentaminen jatkuu useita vuosia”, Saariaho sanoo.

Valtio pääomittaa Finaviaa 200 miljoonalla eurolla.

Tiehankkeiden käynnistäminen sen sijaan on paljon helpompaa.

Lisäksi vuoden 2014 budjettiin ehdotettiin keskiviikkona sataa miljoonaa euroa talonyhtiöiden korjausurakoihin.

Liian pieni potti elvytykseen

Lisäbudjetin työllisyysvaikutus on Lehdon arvion mukaan noin 3 500 työpaikkaa.

”Kerrannaisvaikutuksista voi tulla ehkä saman verran, joten parhaimmillaan saadaan 7 000 työpaikkaa lisää”, Lehto laskee.

Huovari pitää pottia pienenä.

”Ei tällaisilla summilla talouden suuntaa käännetä. Itse käyttäisin veroelvytystä. Se on nopea ja laajalle talouteen leviävä keino.”

Verotuksen muutoksista ei oltu MT:n mennessä painoon vielä oltu päätetty.

Maa- ja metsätalousministeriölle lisäbudjetti antoi 5,1 miljoonaa euroa. Niistä kolme miljoonaa on tukea kestävän puuntuotannon turvaamiseksi, eli kemera-rahaa.

Kymijoen Korkeakosken kalatien rakentaminen sai miljoonan ja tulvien aiheuttamien vaurioiden korjaaminen 1,1 miljoonaa euroa.

Lopullisesti lisäbudjetista päättää eduskunta.

AIMO VAINIO

Poimintoja lisäbudjetista

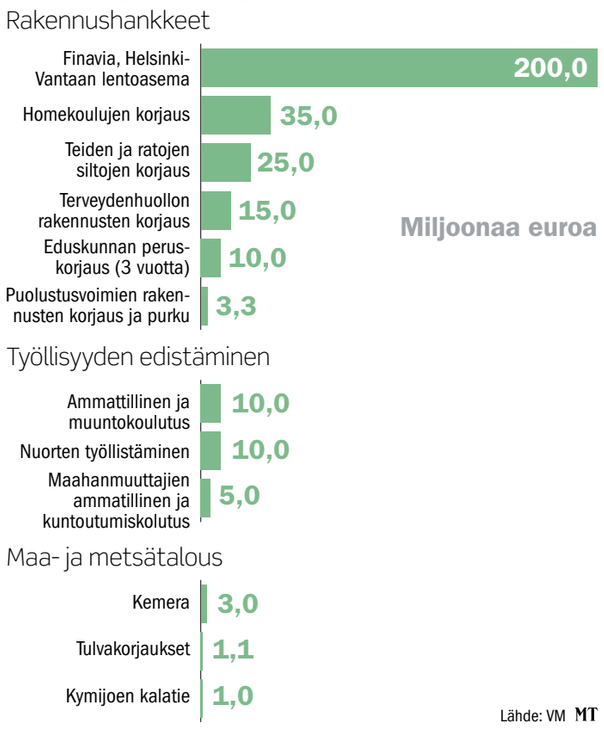

Lähde: VM MT

RIIHESTÄ LYHYESTI

Holm perää eläkeiän nostoa

Pellervon taloustutkimuksen toimitusjohtaja **Pasi Holm** katsoo, että kestävyysvajeen tukkiminen edellyttää eläkeiän nostoa ja kuntien taakan keventämistä. ”Opintotuen ja kotihoidontuen muutoksilla ja päivähoito-oikeuden rajaamisella ei kurota umpeen vajetta, vaikka ne lisäävätkin pitkällä aikavälillä työvoiman tarjontaa”, Holm sanoi Ylelle.

Holm on huolissaan valtion velan kasvamisesta yli 100 miljardin euron ja velan bkt-osuuden kipuamisesta yli 60 prosentin. Ylitykset uhkaisivat Suomen korkeinta luottoluokitusta ja nostaisi velan korkoja.

Keskusta tyrmää kotihoidontuen leikkaukset

Keskusta ei hyväksy kotihoidontuen leikkaamista, koska se vaikeuttaa perheiden asemaa.

”Kotihoidontuki on kunnille ja valtiolle huomattavasti päivähoitoa edullisempi ratkaisu”, puolueen tiedotteessa sanotaan.

Keskustan mukaan tärkeämpää olisi päättää työuran pidentämisestä, mutta eläkepäätöksiä ei uskalleta tehdä.

JHL varoittaa kuntapalveluista

Ammattiliitto JHL edellyttää hallitukselta malttia kuntapalvelujen uudistamisessa. Järjestön mielestä kuntauudistuksen sekä sote-uudistuksen vaikutukset tulisi selvittää ja henkilöstön viiden vuoden irtisanomisturvasta pitää kiinni.

”Kuntien velvoitteiden purku vaikuttaa palvelujen kattavuuteen, saatavuuteen ja laatuun. Jos velvoitteita ja palveluja vain siirretään yksityisen markkinavetoisen palvelutuotannon armoille, se johtaa kustannusten nousuun ja tulonsiirtoon kansalaisilta yrityksille”, JHL:n hallitus lausuu.

LAURA KOTILA/VALTIONEUVOSTON KANSLIA

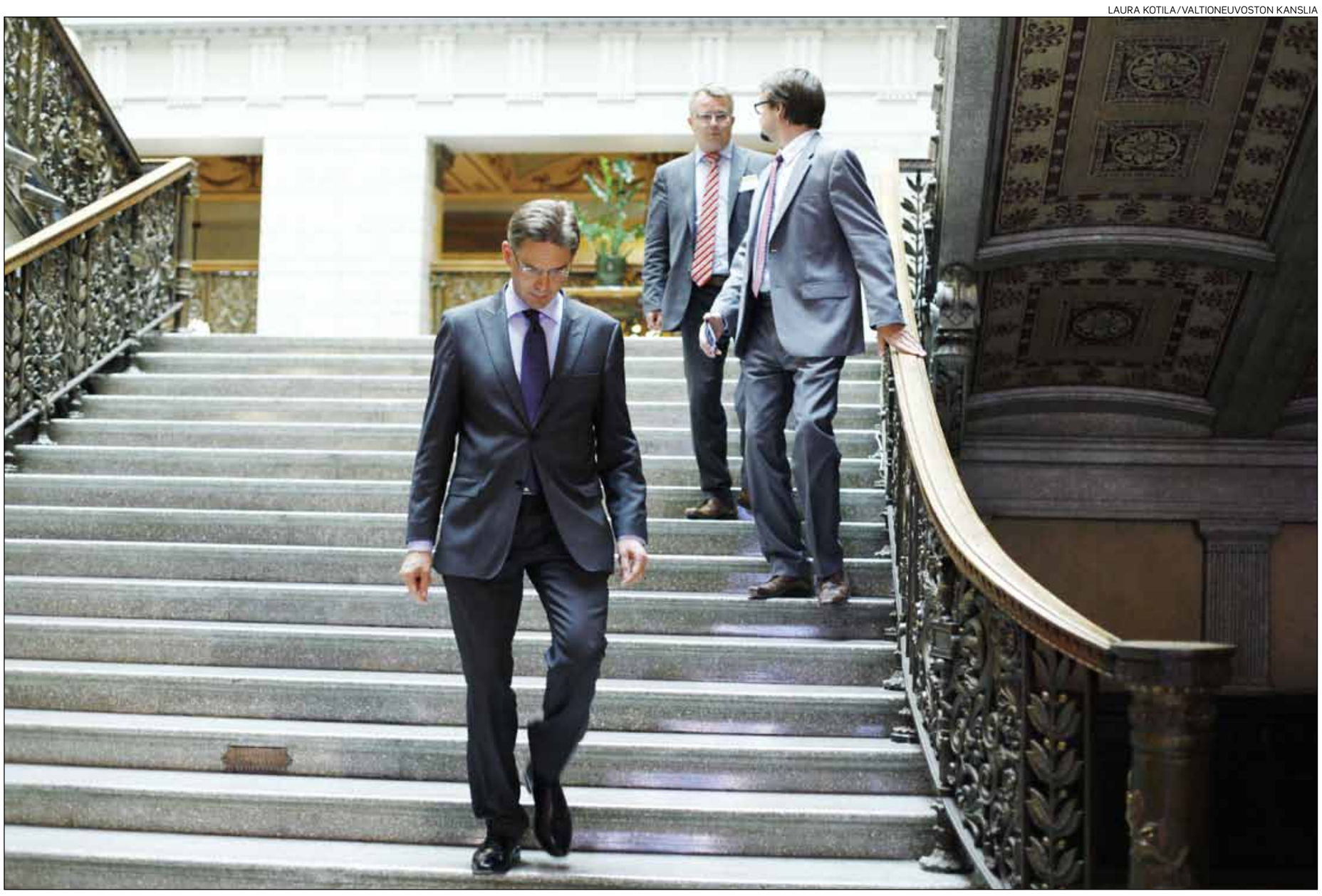

Hallitus jatkoi kaksipäiväistä budjettiriihtään Jyrki Kataisen johdolla eilen torstaina.

Nuorten metsien hoitoon lisää rahaa

”Työt saatava nopeasti vauhtiin”

Nuorten metsien hoitoon on tulossa lisää kolme miljoonaa euroa tälle vuodelle. Kestävän metsätalouden rahoituslain (kemera) mukainen tuki sisältyy hallituksen lisätalousarvioesitykseen.

Maa- ja metsätalousministeriön ylijohtajan **Juha Ojalan** mukaan kemerarahoissa on pitkästä aikaa pelivaraa niin, että tarpeelliset taimikonhoito- ja nuorten metsien harvennuskohteet voidaan toteuttaa. Aiempina vuosina rahat ovat loppuneet aina kesken.

”Nyt työt pitäisi saada nopeasti vauhtiin, koska vuotta on enää neljä kuukautta jäljellä”, Ojala sanoo.

Tälle vuodelle varattua rahaa ei voi käyttää enää ensi vuonna, koska kemeravarat eivät ole niin sanottuja siirtomäärärahoja.

Lisärahalla voidaan tukea taimikonhoidon ja nuoren metsän kunnostuksen lisäksi myös kunnostusojitusta, metsäteiden rakentamista ja perusparannusta sekä metsänuudistamista.

Ministeriö perusteli lisämäärärahan tarvetta erityisesti elvytys- ja työllisyysvaikutuksilla. Kolmen miljoonan euron työllisyysvaikutus on noin 140 henkilötyövuotta.

MTK:n metsäjohtaja **Juha Hakkarainen** kiirehtii metsäalan toimijoita yhteistoimintaan, jotta rahat saadaan hyödynnettyä järkevimmin.

”Jos yhteiskunta on valmis satsaamaan, niin nyt pitää ruveta tapahtumaan.”

Varoja yli puolet käyttämättä

Kemeravaroja on käyttämättä vielä yli puolet tälle vuodelle varatusta summasta. Hakkarainen arvelee, että pitkään jatkunut epätietoisuus pienpuun energiapuutuen jatkosta näkyy pieninä korjuumäärinä.

”Energiapuun käyttöä lienee vähentänyt myös Venäjältä tuleva hake.”

Metsänomistajia Hakkarainen kannustaa ottamaan yhteyttä omaan metsänhoitoyhdistykseen, mistä saa neuvoja taimikon ja nuorten metsien hoitoon ja kemeravarojen hyödyntämiseen.

Suomen Metsäkeskuksen rahoitus- ja tarkastuspalveluiden päällikön **Aki Hostikan** mukaan budjetoituun suhteutettuna eniten käyttämättömiä kemeravaroja energiapuun korjuuseen on Pohjois-Savossa ja Pohjois-Karjalassa.

”Koko maassa rahoitustilanne on tänä vuonna korjuun kannalta loistava, jos vain energiapuulle riittää kysyntää”, Hostikka sanoo.

JUHA KAIHLANEN

Valtionosuus pitää kuntia hengissä

Hallituksen budjettiriihestä tihkuneiden tietojen mukaan hallitus aikoo säästää julkisesta taloudesta myös leikkaamalla kuntataloudelta.

Jo kevään kehysriihessä päätettiin valtionosuusleikkauksista, jotka nousevat ensi vuonna yli miljardiin euroon. Tällä viikolla hallituksen kerrottiin kaavailevan myös toisen miljardin leikkaamisesta kuntien valtionosuuksista, mutta samalla vähennettäisiin myös kuntien tehtäviä.

Hallituksen neuvottelut olivat vielä kesken MT:n mennessä torstaina painoon.

Kuntaliiton mukaan keväinen leikkaus tarkoitti 1,25 prosentin nousupainetta kunnallisveroon ja toinen miljardi nostaisi korotuspaineen laskennallisesti 2,5 prosenttiyksikköön.

Kuntaliitto on arvostellut leikkauksia voimakkaasti. Liiton mielestä ne vain siirtävät säästövastuuta valtiolta kunnille eivätkä paranna kestävyysvajetta. Kuntaliiton laskelmien mukaan väestön vanheneminen lisää kuntien menoja noin prosentilla joka vuosi ja julkisen talouden kestävyysvajeesta puolet tulee juuri kuntapalveluista.

Valtionosuuksista eniten ja vähiten hyötyvät kunnat

20 eniten hyöytyvää

Edellisten erotus, %-yksikköä			
	Vero-% ilman valtionosuuksia	Vero-% 2013	Kunta
Ranua	19,25	70,94	51,69
Rautavaara	20,00	63,92	43,92
Vesanto	20,00	63,80	43,80
Puolanka	21,00	63,98	42,98
Kivijärvi	20,00	62,94	42,94
Salla	20,00	62,06	42,06
Pudasjärvi	20,50	61,75	41,25
Kinnula	20,00	61,05	41,05
Luhanka	19,00	59,83	40,83
Enontekiö	20,75	60,52	39,77
Utajärvi	19,50	58,74	39,24
Kannonkoski	20,00	59,21	39,21
Ristijärvi	21,00	60,12	39,12
Rääkkylä	21,00	59,98	38,98
Taivalkoski	20,50	58,87	38,37
Utsjoki	20,75	59,01	38,26
Pihtipudas	21,00	59,22	38,22
Posio	20,50	57,78	37,28
Perho	20,50	57,55	37,05
Merijärvi	21,00	58,02	37,02

20 vähiten hyöytyvää

Edellisten erotus, %-yksikköä			
	Vero-% ilman valtionosuuksia	Vero-% 2013	Kunta
Espoo	17,75	18,56	0,81
Kauniainen	16,50	17,77	1,27
Helsinki	18,50	20,94	2,44
Kerava	18,75	21,62	2,87
Kirkkonummi	19,00	22,14	3,14
Tuusula	19,25	22,50	3,25
Järvenpää	19,00	22,56	3,56
Vantaa	19,00	22,91	3,91
Nurmijärvi	19,00	22,92	3,92
Pirkkala	20,00	24,37	4,37
Siuntio	21,00	25,85	4,85
Vihti	19,50	24,48	4,98
Kaarina	19,00	24,23	5,23
Sipoo	19,25	24,52	5,27
Naantali	18,50	24,15	5,65
Masku	19,00	24,73	5,73
Porvoo	19,25	25,12	5,87
Inkoo	20,75	26,78	6,03
Hyvinkää	19,25	25,67	6,42
Muurame	19,50	26,00	6,50

Lähde: Kuntaliitto

Kunnat ovat vaatineet, että kuntien tehtäviä pitää vähentää samaan aikaan leikkausten kanssa.

Valtionosuuksilla on kunnille iso merkitys. Jos niitä ei olisi, kaikkien kuntien veroprosentti nousisi nykyisestä. Kymmenissä kunnissa vero nousisi yli kolminkertaiseksi.

Valtio tasaa valtionosuuksilla verotuloja ja rahoittaa kuntien järjestämiä peruspalveluja, kuten sosiaali- ja terveyspalveluja sekä opetusta noin kahdeksalla miljardilla eurolla vuosittain.

Kunnat ovat toivoneet valtiolta rahaa muun muassa koulujen homekorjauksiin. Tiettävästi hallitus myönsi sitä nyt riihessä 100 miljoonaa euroa. Keväällä hallitus päätti siirtää kunnille myös jäteveron tuottoa.

Lisäyksiä voi kuitenkin syödä esimerkiksi nyt kerrottu lasten kotihoidontuen remontti, vaikka hallitus onkin luvannut siihen 11 miljoonaa euroa. Muutos tarkoittanee käytännössä, että vanhemmat menevät töihin ja kuntien pitää järjestää enemmän päivähoitopaikkoja.

EIJA MANSIKKAMÄKI

Kuntaliiton Prättälä: Liitokset tyssänneet

Kuntien yhdistymisen valmistelut tyssäsivät sen jälkeen, kun kuntaliitoksista tuli periaatteellinen kysymys, arvioi Kuntaliiton **Kari Prättälä** Kuntalehdessä.

Kunnissa on jo pitkään ollut selvä tietoisuus kuntarakenneuudistuksen tarpeellisuudesta, Prättälä arvioi.

Kunnissa oli jo päästy vaiheeseen, jossa liitoksia arvioitiin käytännön hyötyjen ja haittojen näkökulmasta. Sitten kuntaliitoksista tuli jälleen periaatteellisia kysymyksiä ja järkipuheet unohtuivat.

Nyt kuntaliitokset ovat jumissa, vain muutama prosessi on oikeasti vireillä.

”Jos kunnat eivät itse ole vakuuttuneita siitä, että ne voivat itse tehdä uudistuksensa, saattaa olla, että kuntaliitokset loppuvat pitkäksi aikaa”, Prättälä sanoo lehdessä.

Taustalla on hallituksen lähtökohta, että hallitus tekee kuntauudistuksen yksin.

”Hallitus ei voi yksin tehdä kuntauudistusta. Siihen tarvitaan myös kuntia.”

Koska hallitus irtisanoutui pakkoliitoksista, ovat nykyiset selvitykset Prättälän mielestä näennäisiä.

MT

BUDJETTI- JA RAKENNERIIHI

Näistä hallitus neuvotteli

MT lähti painoon, ennen kuin hallituksen budjetti- ja rakenneriihi päättyi torstaina.

Hallitus neuvotteli valtion ensi vuoden budjetista ja tämän vuoden toisesta lisäbudjetista, eikä niihin tehty hallituslähteiden mukaan isompia muutoksia.

Rakenneuudistuksilla haettiin kestävyysvajeen umpeen kuromista eli 8–9 miljardin euron säästöjä.

Eri lähteistä saatujen tietojen mukaan kuuden puolueen sekä ainakin kahden päivän ja yhden yön vääntö tuotti seuraavaa:

Maatalouden tuet vähenevät ensi vuonna prosentin. Viljelijöiden EU-tuki 15 ja kansallinen tuki vähenevät 12 ja ympäristötuki nousee 5 miljoonaa euroa.

Maa- ja metsätalouden rahat supistuvat kaikkiaan 66 miljoonaa euroa.

Ensi vuodelle varataan rahaa muun muassa teiden ja siltojen sekä asuntojen ja homekoulujen korjauksiin.

Tupakan, alkoholin ja virvoitusjuomien verotus kiristyy.

Bensiinin, dieselin sekä kotitalouksien ja julkisen sektorin sähkön verot nousevat.

Asuntolainan korkovähennysoikeutta rajoitetaan 75 prosenttiin ensi vuonna.

Osinkoverotusta muutetaan keväisistä päätöksistä siten, ettei varakkaita pörssin ulkopuolisten yritysten omistajia suosita eivätkä ammatinharjoittajat, kuten lääkärit voi saada työtuloihinsa edullista pääomaverotusta.

Kiinteistöveron nostosta tai veropohjan laajennuksesta ei tullut tietoja neuvotteluista.

Työttömät saavat ansaita 400 euroa kuukaudessa ilman, että työttömyysturva heikkenee.

Ansiosidonnaisen työttömyysturvan työssäoloehtoa lievennettäisiin ja työn vastaanottamisen ehtoja tiukennettaisiin. Yrittäjiltä päiväraha edellyttäisi 15 kuukauden työssäoloa neljässä vuodessa nykyisen 18 kuukauden sijasta. Työtulon vähimmäismäärä nousisi 710 eurosta 1 000 euroon kuukaudessa.

Lasten päivähoito-oikeutta rajataan, jos vanhemmat ovat kotona.

Lasten kotihoidontukea muutetaan siten, että kolmivuotisesta tukioikeudesta osa kohdennetaan isälle.

Opintotuen kestoa leikataan, mutta tuen taso nousee nykyisestä.

Kunta- sekä sosiaali- ja terveysuudistusta hiottiin ministerityöryhmässä, mutta tuloksista ei ollut tietoa. Tavoitteena on tehostaa julkista taloutta eli säästää.

Pääministeri Jyrki Kataisen (kok.) hallituksen tavoittelemilla toimilla saadaan enemmän työtä, pidennetään työuria ja kohennetaan julkisen sektorin tuottavuutta.

Osa rakennepäätöksistä jää hänen mukaansa auki ja niistä neuvotellaan syksyllä.

Syksyllä neuvottelevat myös työmarkkinajärjestöt, joilta odotetaan päätöksiä etenkin palkoista.

Eläkeratkaisulle laaditaan pääministerin mukaan syksyllä vasta aikataulu. Se tarkoittanee, että SDP on pitänyt neuvotteluissa kiinni vaalilupauksestaan olla nostamatta eläkeikää.

Eduskunta päättää lopullisesti budjeteista sekä perhe-, työ- ja opintoetuuksiin liittyvistä lakimuutoksista.

Koonnut: Eija Mansikkamäki